Mason Sözlüğü'nde Gezintiler – 3

Âletler ve Nesneler

Bu çalışma **"Ansiklopedik Mason Sözlüğü"** adlı kitabın,
2013 tarihli 6. basımından alıntılarla düzenlenmiştir.

Masonların çalışmalarında her biri simgesel nitelik taşımak üzere kullandıkları ya da değerlendirdikleri birtakım âletler ve nesneler vardır. Bu gezintide bunların üzerinde dolaşılmaktadır.

Abanoz Kutu

Fra. Cassette d'Ebène; *İng*. Ebony Box; *Alm*. Ebenholzkoffer; *Eş*. Mercan Kutu

Abanoz ağacından yapılma bir sandık.

Her tür bilginin her zaman ve her yerde herkese verilemeyeceğini, her insanın da her şeyi bilemeyeceğini vurgular.

Bir başka terim ve kavram olan "Matematik Kutusu" ile karıştırılmamalıdır.

Akik Taş

Fra. Pierre d'Agathe; *İng*. Stone of Agate; *Alm*. Achatstein

Çakmak taşı türünden, çok sert, yarı saydam, değişik renkleri olan, pek ender bulunduğu için değerli olan bir taş.

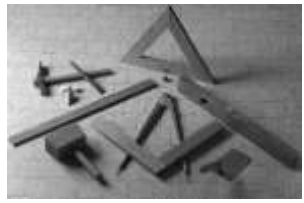
Eski çağlarda ezoterik ekollerde gizemli anlamları olan simge ya da sözcüklerin öncelikle bir akik taş üzerine işlendiği, böylece yitirilmemesini sağlamaya çalışılmış olduğu görülmüştür. Çünkü bu taş, her türlü dış etki altında pek az aşınır ve niteliklerini bozulmadan korur.

Masonluğun bazı derecelerinde "üzerine delta *(eş kenarüçgen)* biçiminde bir altın plaka gömülü olan bir akik taş"tan sözedilir. Tüm boyutları birbirine eşit olan tam bir "küptaş" biçiminde betimlenir.

Âlet

Fra. Outil; *İng*. Tool; *Alm*. Werkzeug

Yapım, onarım, montaj ve sökümgibi işlerde kullanılan, kendine özgü bir işlev taşıyan el gereci.

Operatif Masonluk döneminde mesleğin ve sanatın uygulanması sırasında değişik amaçlarla kullanılmış çeşitli aletlere, Spekülatif Masonlukta birer simgesel anlam kazandırılmıştır. Bunlar genel olarak üç gruba ayrılır:

a) Etkin*(Aktif)***Âletler:** Pergel, Çekiç, Şakul, Manivela

b) Edilgin*(Pasif)***Âletler:** Gönye, Keski, Düzeç, Cetvel

c) Yansız*(Nötr)***Âletler:** Resim Tahtası, Mala

Operatif Masonlukta kullanılmış olan daha başka âletler de vardır. Ancak Spekülatif Masonlukta "hamtaşı yontmak ve yontulup cilalanmış olan küptaşlarla bir insanlık mabedi (ülkü mabedi) yapımına hazırlanma" simgesel deyişiyle nitelenen uğraşılar, tüm diğer masonik çalışmalara oranla öncelik taşır. Bu nedenle, taş yontma ve işleme işinde kullanılan geleneksel âletlerin Spekülatif Masonlukta özel bir yeri vardır.

Bu âletlerden belli bir işi yapmak üzere takım halinde kullanılanlara **"avadanlık"** dadenir.

Masonlukta iki grup avadanlık vardır. Bunlardan biri taş yontma işinde kullanılır: Çekiç, keski, kalem, cetvel, gönye, pergel**.** Diğeri de yontulmuş olan taşlarla duvar örme işinde kullanılan avadanlıktır: Manivela, kaldıraç, düzeç, mala, şakul**.**

Altın

Fra. Or; *İng*. Gold; *Alm*. Gold

Salt özdeksel (maddî) nitelik taşıyan değerlerin bir simgesi.

Ritüelik uygulamada genellikle bir madenî para biçiminde olmak üzere kullanılan altın, salt özdeksel değerlerin, iki karşıt niteliğinin birden anımsatılması amacına yöneliktir.

Parasal karşılığı olan özdek (madde), insanlığın yararına kullanılırsa mutluluk ve gönenç sağlar; bireyin de yaşamını gönenç ve mutluluk içinde sürdürebilmekiçinsalt maddî gereksinmeleri vardır.

Fakat aynı maddî değerler, kişiyi bunlara karşı bireysel tutkulara sürükleyebilir. Bu ise insanı kötü ve çirkin davranışlara yönelterek, böyle değerlerin tutsağı durumuna düşmesine, tinsel (manevî) değerleri tümüyle gözardı etmesine, böylece başkalarıyla olan iyi ve olumlu ilişkilerinin bozulmasına neden olabilir.

Para (Banknot)

Fra. Billet de banque; *İng*. Banknote; *Alm*. Geldschein

Yalnızca özdeksel *(maddi)* nitelik taşıyan değerlerin simgesi.

Ritüelik uygulamasında, para, genellikle varsayımsal yüksek değerde bir banknot olarak kullanılır. Bu kullanım ile salt özdeksel değerlerin, iki karşıt niteliğinin birden anımsatılmasına çalışılır.

Anahtar

Fra. Clef; *İng*. Key; *Alm*. Schlüssel

Bir kilidi açmak için kullanılan âlet.

Masonlukta anahtar, birçok derecenin simgelerinden biridir.Önem verilen bir şeyin güven altında olup, korunduğunu belirtir.

Güven altında olan ve korunan şey, kimi zaman somut olmakla birlikte, çoğu kez soyut bir kavramdır. Bu nedenle anahtar genellikle bir gizem ile ilgilidir.

Altın Anahtar

Fra. Clef d'Or; *İng*. Golden Key; *Alm*. Goldeneschlüssel

Som altından yapılma anahtar.

Göreve bağlılıkla sürdürülen çalışma ile bilgi kaynağına ulaşılabileceğini simgelediği kabul edilir.

Tarih boyunca ezoterik sistemde çalışan kurumlardan birçoğunda bir "kilitli kapı" yada "kilitli kutu" şeklinde bir simgenin kullanılmış olduğu görülür. Kimilerinde bu yalnızca bir simge değil, somut bir olgudur. Bunları, ancak açmaya yetkili olanların açabileceği benimsenmiştir. Açıldıklarında bulunacak ya da görülecek şeylerne kadar değerliyse, bunları yetkili olmayan kişilerin erişiminden uzak tutan anahtar da o kadar değerli sayılmış, bu yüzden değerli bir madenden yapılma olarak simgeleştirilmiştir.

Fildişi Anahtar

Fra. Clef d'Ivoire; *İng*. Ivory Key; *Alm*. Elfenbeinschlüssel

Fildişinden yapılma bir anahtar şeklindeki simge.

Doğanın gizemlerini çözebilmek ve bilgisine sahip olabilmek için, gerçek aydın kişinin taşıması gereken nitelikleri simgelediği benimsenir.

Fildişi anahtar, gerek yapılması gerekse kolayca kırılabileceği için kullanılması pek zor olan bir âlettir.

Dolayısıyla bu anahtar, insanın "gerçek aydın" niteliklerini kazanabilmesi için çok uzun süreli ve özenli bir uğraşmasının gerektiğini, buna ulaşabilmiş olan kişinin ise, bireysel niteliklerini değerlendirerek kullanışını vurgular.

Bir diğer yoruma göre bu anahtar, görev, bağlılık, içtenlik ve direşkenlik duygularını ve sağduyulu davranma bilincini anımsatan bir simgedir.

Kırık Anahtar

Fra. Clef brisée; *İng*. Broken Key; *Alm*. Brechende Schlüssel

Ortasından kırılmış, kullanılamaz duruma gelmiş bir anahtar şeklindeki simge.

İyilik ve doğruluk yolunda kullanılacağına kesin güvence duyulamayan konularda, bilgiyi ve gerçeği saklayıp korumasını bilmenin simgesi olarak benimsenir.

Bu simge, Masonluktan çok önce, eski çağların ezoterik ekolve kurumlarının birçoğunda kullanılmıştır.

Tüm bu ekol ve kurumların ortak özelliklerinden biri, bilgi ve gerçeğin, kişisel yararlanma ya da tutkuları doyuma ulaştırma amacı ile kötülüklere ya da çirkin oluşumlara yol açabilecek şekilde kullanılmasını önleyebilmek için bunları saklı tutmaktır. Simgesel olarak bilgiler ve gerçek, kilitli tutulan bir sandıkta ya da bir kapının ardında korunur.

İki Çapraz Anahtar

Fra. Deux Clefs entrecroisées; *İng.* Two Crossed Keys; *Alm.* Zwei kreuzenden Schlüssel

Masonluğun bazı uygulamalarında, "hazine üstadı" ya da "hazine emini" denilen loca görevlisinin alâmeti.

Anahtar, genelde, bir değerin koruma altında olduğunu belirten bir simge olarak benimsenir. İki çapraz anahtar biçiminde düzenlenmiş olan bir simgenin ise, özdeksel *(maddi)* değerlerile birlikte tinsel *(manevi)* değerlerin de koruma altında olduğunu belirten, daha derin anlamlı bir simge olduğu kabul edilir.

Arı Kovanı

Fra. Ruche; *İng.* Beehive; *Alm.* Bienenstock

Bazı masonik sistemlerde "çevresinde arıların uçuştuğu bir doğal kovan" biçiminde kullanılan bir simge.

Arı kovanının, düzenli ve disiplinli olarak, iş bölümü ve görev bilinciyle, özveri ve bağlılıkla sürdürülen toplu çalışmanın ve üreticiliğin simgesi olduğu benimsenir. Böylece masonların akıllı, çalışkan ve üretken kişiler olmaları gerektiğinin anımsatıldığı belirtilir.

Asa

Fra. Sceptre; *Alm.* Zepter; *İng.* Wand, Baton, Staff

Localarda tören işlerini yürüten görevlinin kullandığı değnek.

Bazı uygulamalarda asa, locanın sadece özel toplantılarında konuklar törenle kabul edilirken ya da ritüelik olarak gerektiğinde bazı uygulamalarda ise her toplantıda kullanılır. Bazılarında tören üstadının asasını hep elinde tutması, herhangi bir nedenle yerinden ayrılsa bile sürekli olarak elinde taşıması hatta kimilerinde her adım atışında asasını yere dayaması gerekir.

Bir loca ya da bir diğer masonik örgütün toplantısında bu toplantıya katılacak olan resmî konuklar protokol uyarınca karşılanır. Töreni yürüten görevli kapının yanında durur, adı duyurulan konuğu, asasını yere belli sayıda vurarak karşılar. Sonra onun önünde yürüyerek protokol uyarınca oturması gereken yere götürür ve yer gösterir. Bu sırada asasını ritüelik bir yöntemle kullanır.

Bununla bağlantılı bir terim:

Baculus

Eş. Pedum

Latince: "Bir çobanın ya da yürüyerek yolculuk eden bir kimsenin taşıdığı değnek".

Bal

Fra. Miel; *İng*. Honey; *Alm*. Honig

Arı ürünü.

Eski ezoterik ekollerin bazılarında, özellikle Mitraizm'de, inisiyasyonun bir aşamasında kullanılmış bir "arınma öğesi".

Balta

Fra. Hache; *İng*. Axe; *Alm*. Axt

Ağaç kesmede ve odun yarmada kullanılan âlet.

Masonluğun bazı derecelerinin önemli simgelerinden biri olan balta, doğadan yararlanmanın ve uygarlığın başlangıcının simgesi olarak kabul edilir.

Basamak

Fra. Marche, Echelon; *İng*. Stair; *Alm*. Stufe

Bir merdiven ya da platformun öğelerinden her biri.

Olgunluk ve yetkinleşme doğrultusunda ilerlemek veyükselmek isteyen kimsenin, gerek özdeksel *(maddî)* gerekse tinsel*(manevî)* bakımdan geçireceği aşamaların simgesi olarak kabul edilir. Bilginin, erdemin, gücün ve diğer masonik niteliklerin,aynıanda edinilemeyeceğini, her şeye zamanla ve sırayla ulaşılabileceğini, bunun için de çalışmanın ve direşme göstermenin gerektiğini sezdirmek üzere kullanılır.

Başak

Fra. Epi de Blé; *İng*. Ear of Corn; *Alm*. Weizenähre

Ekin taneleri taşıyan kılçıklı bitki başı.

Bolluğun ve verimliliğin simgesi olarak benimsenir.

Buğday

Fra. Blé; *İng*. Wheat; *Alm*. Weizen

Un ve unlu nesneler üretiminde kullanılan temel ekin ürünü.

Bolluğun ve verimliliğin simgelerinden biri olarak benimsenir.

Bolluk Küfesi

Eş. Bereket Küfesi; *Fra*. Corne d'Abondance; *İng.* Cornucopia; *Alm*. Horn

Yük taşımakta kullanılan konik biçimli bir tür sepet.

Küfe ya da külâh, bazı masonik uygulamalarda kullanılan bir simgedir. Bir locanın sofra hazırlığı ve düzeninden sorumlu olan şölen görevlisinin alâmeti olarak benimsenir.

Aslında küfe, Masonlukta tek başına bir simgesel anlam taşımaz; şölen görevlisinin alâmeti olarak da tek başına kullanılmaz. Açık bir pergelin ortasına yerleştirilmiş bir şekilde, yani pergel ile bir bileşik simge oluşturduğu görülür. Böylece bu simgenin, şölen görevlisinin, görevini yürütürken bunun öneminin bilincine vararak yaptığının simgesi olarak benimsenir.

Boyunduruk

Fra. Joug; *İng.* Yoke; *Alm*. Joch

Boyuna takılarak çekme ya da sürmeyi kolaylaştıran, ağaç ya da madenden yapılma çember.

Tutsaklığın ve bağnazlığın simgesi olarak kabul edilir.

Buhurdan

Fra. Encensoir; *İng.* Incenser; *Alm*. Weihrauchfass, Weihfass

Buhur oluşturmak üzere kullanılan ağaç ürünlerinin yakıldığı kap.

Buhurdanın, oluşturulan buhurun anımsattığı kavramların kaynağını simgelediği kabul edilir. Bazı ritlerin kimi derecelerinde bunun içinde yakılan otla oluşturulan buhur ile simgesel olarak kişinin arındırıldığı benimsenir.

Öd Ağacı

Fra. Aloès; *İng.* Aloe; *Alm*. Agalloch

Alevsiz yanan ve yandığında hoş kokulu bir buhur çıkaran bir ağaç.

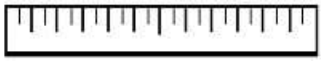
Öd ağacının Masonlukta özel bir yeri ya da bir simgesel anlamı yoktur. Bazı ritüelik törenlerde, hoş kokulu bir buhur çıkardığı için kullanılır.

Cetvel

Fra. Règle; *İng.* Ruler, Gauge; *Alm*. Masstab

Düz hat çizmek ve ölçmek için kullanılan geometrik âlet.

Doğru ve dürüst olmanın, çalışmada düzenli bir yöntem uygulamanın, olumlu ve yararlı gelişmenin simgesi olarak benimsenir. Masonların, masonik görevlerini iyi ve doğru olan yoldan şaşmaksızın yapmaları, zararlı ya da yararsız yönlere eğilim göstermeden gelişip olgunlaşmaları, evrimsel doğrultuda ilerleme göstermeleri gerektiğini anımsatır.

Masonlukta genellikle 24 birimli bir cetvel kullanılır. Bazı uygulamalarda ise birimsiz bir düz cetvel ile 24 birime bölünmüş bir ölçü cetveline ayrıca yer verilir.

24 birimlik cetvel, günün 24 saatinin doğru ve dürüst olarak, iyi ve yararlı bir şekilde, gelişme ve olgunlaşma doğrultusunda doldurulması gerektiğini vurgular.

Çalı

Fra. Buisson; *İng*. Bush; *Alm*. Busch

Çok sayıda ve karmakarışık ince dallardan oluşan, kuru görünümlü bir bitki.

Masonlukta çalı, boş inançlarla dolu türde bir bilgisizliğin *(cehaletin)* simgesi olarak benimsenir. Masonlukta bu olgu, insanın bilinçlenmesine ve öz varlığını tanıyabilmesine engel olan en önemli etkenlerden biri olarak görülür.

Çapa

Fra. Ancre; *İng*. Anchor; *Alm*. Anker

Bir teknenin deniz üzerinde belirli bir yerde durabilmesini sağlamak amacıyla bir zincire bağlı olarak kullanılan ucu çengelli gereç.

Bazı mason riti ve sistemlerinde, "umut" kavramını simgelediği benimsenir.

Çekiç

Esk. Matraka; *Fra*. Maillet; *İng*. Gavel; *Alm*. Hammer

Yapı işlerinde, çakmak, vurmak, ezmek ve gereğinde kırmak için kullanılan el aleti.

Mason birimlerinde, başkan ve nazırları *(yardımcıları)*, çalışma düzenini sağlamak ve uygulanan ritüelin gerektirdiği simgesel vuruşlarını yapmak üzere birer simgesel çekiç kullanır. Nitekim herhangi bir masonik birimin başkan ve nazırları bu görevleri üstlendiğinde, simgesel bir törenle kendilerine görevleri süresince kullanacakları çekiçleri de teslim edilir.

Çekicin Spekülatif Masonluğa Operatif Masonluktan alınma aletlerden biri olduğu sanılırsa da, aslında hiç de öyle değildir. Çünkü Operatif Masonlukta eskiden taş işlemekte kullanılan çekiç ile Spekülatif Masonlukta kullanılmış ve kullanılmakta olan çekiç, gerek şekil gerekse işlev bakımından çok farklıdır.

Taş yontmada kullanılan bir operatif mason ya da taş ustası çekici, öncelikle demirden yapılma olup, bir ucu düz, diğer ucu keskince sivriltilmiş kare prizma şeklindedir. Bu tür çekiç, bazı masonik uygulamalarda bir simge olarak görülebilirse de, mason birimlerindeki görevlilerin kullandığı çekiç değildir.

Spekülatif Masonlukta görevlilerin kullandığı çekiç silindirik şekildedir ve ahşaptır; daha çok küçük bir tokmağı andırır. Ancak "tokmak" sözcüğü bazı masonik uygulamalarda bir başka biçimde olan bir diğer simgesel âlet olduğu için, görevlilerin kullandığı bu âlete dilimizde "çekiç" denir. Simgesel olarak hamtaşın yontulmasında kullanılan taş ustası çekiciyle de özdeşleştirilir.

Bir masonik birimin görevlileri, çekiçlerini şu amaçlarla kullanır:

- Oturumun açılış ve kapanışlarını duyurmak;
- Ritüel gereğince "vuruş" yapmak;
- Oturuma katılmakta olanları "düzen duruşu"na ya da disipline uymayacağı anlaşılmadan önce dikkati çekmek;
- Öncelikle söz almak *(nazırlar için)*;
- Yapılmakta olan bir konuşmayı geçici olarak kesmek;
- Görüşülmekte olan bir konunun görüşülmesine son vermek ya da konuyu gündem dışına çıkarmak *(oturumu yöneten başkan için)*.

Oturumlardaki bu kullanımları dışında çekiç, önemli ve değerli bir simgesel anlam taşır. Çekicin simgesel anlamı, gene simgesel bir dille şöyle anlatılır: "Bir alet olarak çekiç etkin bir öğedir. Bu etkinliğini keskinin de kullanılmasıyla eyleme dönüştürür. Keskinin üzerine vurularak hamtaşın işlenmesini, pürüzlerinin giderilmesini sağlar."

Bu simgesel anlatımda hamtaş, "noksanlıkları olan insan"dır. Keski "karar", çekiç "buyrultu"dur. Nitekim Masonluktaki bir diğer simgesel yoruma göre, çekiç evrensel düzenin sürekliliğini sağlayan ve bir becerinin gerçekleşmesi için gerekli kudret ile buyrultunun, disiplinin sağlanıp korunması için gereken otoritenin simgesidir.

Bir diğer yoruma göre; çekiç, bir masona, görevlerini, tutum ve davranışlarındaki yanlışlardan sakınmasını, bilgi ve erdem bakımından noksanlarını gidermeye çalışması gerektiğini anımsatan bir simgedir.

Sivri Uçlu Çekiç

Fra. Marteau à point; *İng*. Broaching Turnal; *Alm*. Punkthammer

Bir ucu küt, diğer ucu ise prizmatik şekilde sivriltilmiş bir çekiç.

Operatif Masonluk döneminde taş yontan ve şekillendiren masonların kullandıkları çekiç aslında bu şekildeydi. Bu çekicin küt ucu keski ile çalışırken, diğer ucu ise keskiye gerek olmayan kaba yontu sırasında kullanılırdı.

Bu tür çekiç, bazı mason kuruluşlarında bir ritüelik simge olarak görülür.

Keski

Fra. Ciseau, Burin; *İng*. Chisel; *Alm*. Meissel

Taşların yontularak şekillendirilmesinde kullanılan bir âlet.

Keski, insanın kişiliğinin oluşumuna, yaşamındaki davranışlarına, görüş ve tutumu ile yaşam şeklinin düzenlenmesine yön veren kararlarının simgesi olarak kabul edilir. Olumlu bir yapıt verebilmek için disiplinin ve eğitimin gerekli olduğunu simgelediği de benimsenir.

Keski, edilgin *(pasif)* nitelikli masonik âletlerden biridir yani kendi başına kullanılamaz ve işlevini ancak etkin *(aktif)* bir âletin verdiği güçle gerçekleştirir. Keskiye işlevini gördüren âlet ise **"çekiç"**tir.

Çekiç vuruşları altında keski, Masonlukta sık sık değinilen simgeseldeyişle **"hamtaşın yontulması"** işinin sağlanması amacıyla kullanılır. Planlı, dikkatli, tutarlı ve direşken vuruşlarla, hamtaşın eğri büğrülüklerini ve iri pürüzlerini giderir; bir "küptaş"ın ana hatlarını ortaya çıkarır.

Fakat keski, kaba bir alet olduğundan, bir hamtaşın tüm pürüzlerini gidererek onu tam bir küptaşa dönüştürmek için yeterli değildir. Bu amaçla, ayrıca, keskiden daha ince bir âlet olan **"kalem"**in de kullanılması gerekir.

Keskinin yetersiz ya da yanlış kullanılması, hamtaşın yontulması işlemini ya çok uzatır ya da taşın kırılarak yitirilmesine neden olabilir. Böyle bir olgu, olgunluğun sağlanamaması, yetkinleşme doğrultusunda yol alınamaması anlamına gelir. Uygun kullanılması ise, yetkinliğin sağlanabilmesi için sabırlı ve tutarlı olmanın, direşmeyi elden bırakmadan çaba göstermenin, sürekli çalışmanın gereğini vurgular.

Kalem (Çelik)

Fra. Burin; *İng*. Style; *Alm*. Meissel

Bir taş yontma işleminde, küçük pürüzlerin giderilerek, gerekli düzgün şeklin verilmesinde kullanılan âlet.

Bir takım tezgâhında kullanılan sert çelik kesme parçasına kalem denirse de burada söz konusu olan kalem, bir parça değil, kalın ve iri bir çiviye benzeyen bir âlettir. Yer yer ve zaman zaman "keski" ile özdeşleştirilerek kullanılır. Farkı, daha ince ve yassı değil, sivri uçlu oluşudur.

Bu kalemin, insanın görgü ve deneyimlerini, çalışmadaki düzen ve disiplini, birbirleriyle bağlantılı olmakla birlikte karşıt öğelerin ayırt edilebilmesi için gerekli olan dikkat gücünü simgelediği benimsenir.

Masonik âletlerden biri olan bu yontucu kalem, simgesel olarak "hamtaşın yontulması" deyişiyle dile getirilen uğraşının ileri aşamalarında kullanılır. Bu konudaki simgesel anlatım şöyle özetlenebilir: *"Ocaktan çıkarılan kaba taş, önce büyük pürüz ve iri büğrülerinden arındırılır; böylece bir hamtaş elde edilir. Bu taş, çekiç ve keskiyle işlenerek tüm yüzeyleri düzleştirilir. Buna uzaktan bakılacak olursa bir küptaş olduğu sanılabilir ama yakından incelendiğinde yüzeylerinin ve köşelerinin yeterince düzgün olmadığı görülür. Taşa tam bir küp biçimi verilebilmesi için artık keski kullanılamaz. Bundan sonrası, hafif ve çok özenli çekiç vuruşları altında işleyecek olan kalemile yapılabilir."*

Tokmak

Fra. Maillet; *İng*. Mallet, Maul, Setting Maul; *Alm*. Schlägel

İri ve küt başlı, zedelemeden vurma ve sıkıştırma amacıyla kullanılan gereç.

Yapıcılıkta, bayındırlıkta ve endüstride kullanılan çok farklı türleri olmakla birlikte, Masonlukta sözkonusu edilen tokmak, genellikle sert ağaçtan yapma bir el aletidir. Bazı mason ritleri ve sistemlerinde, "çekiç" ile özdeşleştirilerek kullanılır ama çekiçten farklı bir simgesel anlamda değerlendirilir. Bireyin, sinir aşırı tutku hırs ve başkalarını rahatsızedici davranışlarına egemen olması gerektiğini anımsattığı benimsenir.

Değnek

Fra. Baguette, Bâton; *İng*. Rod, Staff; *Alm*. Stange

İnce uzun ve düz sopa.

Yalnızca Masonlukta değil, toplumlarda ve birçok kurumda, belli bir ritüele uygun bir şekilde yürütülmekte olan törenin simgesi olarak benimsenmiştir. Ancak bazıyerlerde "güç", "otorite" ve "yol gösterme" kavramlarının simgesi olarak da alınır.

Duvar

Fra. Mur; *İng*. Wall; *Alm*. Wand

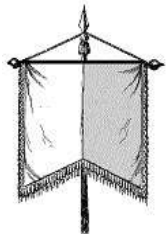
Bir yapının dışarıda yanlarını kapatan, içeride de bölmelerinin arasında yeralandüşey bölümlerden her biri.

Günümüzde "mason" sözcüğünün Batı dillerindeki karşılıklarının sözlük anlamı, öncelikle "duvarcı" ya da "duvar işleyen kişi" şeklinde verilmektedir. Nitekim Spekülatif Masonluğun ritüellerindeki simgelerin ve simgesel deyişlerin birçoğuda duvar yapımı işiyle ilgilidir.

Buna karşılık "duvar" Spekülatif Masonlukta bir simge olarak görülmez. Bunun nedeni, duvarı oluşturan taş ve tuğlalar ile bunları işlemekte kullanılan âletlerin asıl önemli simgeler oluşudur.

Flama

Fra. Bannière, Etendard; *İng*. Pennant, Beauseant: *Alm*. Fahne

Alt ucu bir, iki ya da üç sivri uzantıyla son bulan küçük bayrak.

Masonlukta flama özellikle "şövalyelik" ile bağlantılı ileri ve yüksek derecelerin ritüellerinde değinilen birtakımerdemlerin bir simgesi olarak kullanılır.

Bu derecelerden çoğunun kendilerine özgü birer flaması vardır. Ancak flama Masonluğun sadece yüksek derecelerine özgü olmayıp, simgesel derecelerde çalışan loca ve obediyanslarında kendi flamaları olabilir.

Sancak (Masonlukta)

Fra. Etendard, Bannière; *İng*. Flag, Banner; *Alm*. Flagge

Bir mason kuruluşu ya da biriminin ulusallığını belirleyen simge.

Örgütsel bakımdan ulusal *(millî)* nitelikli olan tüm mason kuruluş ve birimleri, mabette yaptıkları çalışmaları sırasında, ilgili ülkenin bayrağını hazır bulundurur.

Masonlukta, ulusal niteliği vurgulayan bayrak "sancak" olarak anılır. Mabetteki yeri, onur bakımından en yüce köşedir; bu nedenledeoturum başkanının kürsüsünün hemen sağında durur.

Bazı mason kuruluşlarının uygulamaları uyarınca, sancak mabetten çıkarılamaz. Bazı uygulamalarda ise, sancaktar olarak anılan görevli tarafından oturuma başlanırken mabede getirilerek yerine konur; oturum sonunda ise kaldırılır.

Masonik terminolojide "bayrak" ise farklıdır ve yalnızca agaplarda kullanılan bir simgesel terimdir.

Gönye

Fra. Equerre; *İng*. Square; *Alm*. Winkel

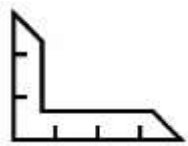
Birer dik açı ile kesişecek hatları çizip oluşturmaya, kesişen hat ve yüzeylerarasındaki açının dik olup olmadığını kontrol etmeye yarayan gereç.

Gönye, bir geometrik gereç olduğu gibi, operatif masonların mesleklerinin uygulaması sırasında sık sık kullanmış oldukları âletlerden biridir.

Günümüzdeki Masonluğun çok önemli simgelerinden biri olan bu âletin, "doğruluk" ve "dürüstlük" kavramlarının, pergel ile birlikte olduğunda özdek *(madde)*vebilimsel uygulamanın simgesi olduğu benimsenir.

Masonluktaki simgesel dille, gönyenin işlevi şöyle anlatılır:

"Masonluğun amaçlarından biri hamtaşın yontulup işlenerek küptaş *haline getirilmesidir. Bir küptaşın gerçekten de tam bir küp şeklinde olup olmadığını anlamak için, on iki ayrıtının her birinin tam birer* dik açı *olup olmadığına bakmak, altı yüzeyinin her birinin de pürüzlerden tümüyle arınmış olupolmadığınıyoklamak gerekir. Bunu sağlayacak olan alet ise gönyedir."*

Masonlukta genellikle dikey kolu üç birim, yatay kolu ise dört birim uzunluğunda olan bir gönye kullanılır.

Üç birimlik dikey kol "bilim"in, dört birimlik yatay kol ise "akıl" kavramının simgesi olarak alınır. Böylece gönye, bilimsel düşünme, değerlendirme ve yürütme yani "bilimseluygulama"nın simgesi olur.

Gönyenin düşey ve yatay kolları etkin *(aktif)* ve edilgin *(pasif)* öğelerin, olumlu ve olumsuzun, erkek ve dişinin yani genelde ikilikçi *(düalist)* ilkelerin, ayrıca tez ve antitezin birleşiminden oluşan sentezin, böylece evrensel ve diyalektik nitelikli "denge"nin simgesi olarak da kabul edilir.

Gönye ile pergelin bir arada oluşturduğu bileşik simgesel düzenlemede, gönyenin kolları eşittir. Bu eşitliğin bir simgesel anlamı yoktur; bileşik simgedeki simetrinin sağlanması içindir. Bu simgesel düzenlemede gönye, özdeği, bedenive bunlara benzer diğer özdeksel kavramları simgeler.

Öte yandan gönye, kendiliğinden bir "dik açılı üçgen"in karşılığıdır. Bu üçgenin bir kolu 3 birim, diğer kolu da 4 birim uzunluğunda ise, bunları birleştiren kolun uzunluğu 5 birim olur. Bu ise, "Öklit'in 47. Problemi"nin çözümlerinden ilkidir.

Masonluktaki bazı uygulamalarda, bir simgesel locanın ilk üç görevlisi olan saygıdeğer üstat (üstad-ı muhterem), birinci nazır ve ikinci nazırın, mabetteki yerlerinin, bir dik açılı gönyenin köşelerini oluşturması öngörülür. Böylece, loca çalışmaları sırasında "dik açılı gönye" sürekli olarak oluşturulur.

Masonluğun simgesel derecelerinde çalışmakta olan bir locada, gönye saygıdeğer üstadın alâmetidir. Bazı uygulamalarda bu amaçla "yan yana bitişik iki gönye" şeklinde bir biju kullanılır.

Pergel

Eş. Kumpas; *Fra*. Compas; *İng.* Compasses; *Alm*. Zirkel

Geometride **"**nokta**"**yı **"**çember**"** *(daire)* ile bağdaştıran, hemen tüm geometrik şekillerin ölçülerine tam uygun olarak oluşturulmalarını sağlayan âlet.

Değişik amaçlar için kullanılan, bu nedenle birbirlerinden farklı özellikleri olan iki pergelden söz edilebilir:

Çizim yapmak ve çizilecek başka şekillere ölçü vermek için kullanılan pergel.	Bir cisim ya da şekil üzerinden ölçü alarak başka bir yere üzerine taşımak için kullanılan pergel.

Her iki pergel de Masonlukta çok önemli yeri olan simgelerdir. Fakat ölçü pergeli daha iyi tanınır. Salt "pergel"den söz edildiğinde, genellikle ölçü pergeli anlaşılır. Ancak bu pergelin çizim işinde kullanılamayacağını da bilmek gerekir.

Bir çember çizerken, pergel, her türlü canlılığın başlangıcı olan "nokta"nın, ulaşılabilecek olan tüm diğer noktalarla ilişkisini kurmaktadır. Bu uygulamada pergelin tepe açısı, onu kullananın bilgi ve yeteneğini temsil eder. Bu açı ne kadar büyük olursa, sonsuzluğa o kadar çok yaklaşma olanağı sağlanır. Ancak, pergel ile çizilebilecek olan tanımlanmış bir çemberin boyutu sınırlı olduğu için, şöyle bir simgesel yorum yapılır:

«Pergel, bir yandan gerçeklerin araştırılmasındaki ölçüyü, diğer yandan da bireysel dilek ve tutkuların sınırlı tutulmaları gerektiğini simgeler. Böylelikle pergel, aynı zamanda, bir masona görevlerini anımsatan bir simgedir.»

Masonluktaki çok önemli simgelerden biri olan "hamtaş"ın yontularak küptaş haline getirilmesi sırasında, yontulan taşın tam "kübik" olup olmadığı, pergel ile sınanarak belirlenir. Bu sınamada, ölçü pergeli kullanılır.

"Kumpas" olarak da anılan bu âlet, bir uzunluğun ne kadar olduğunu ölçmeye değil, iki ölçümü karşılaştırmaya ve bir ölçüyü başka bir yere taşımaya yarar. İnsanın, evrenin boyutlarıyla karşılaştırıldığında, ne denli "küçük" olduğunu, "zaman" boyutunda ise yaşam süresinin kısalığını anımsatan bir simge olarak benimsenir.

Masonlukta pergel, yer yer tek başına kullanıldığı gibi, daha çok diğer önemli masonik simge olan gönye ile birlikte kullanılır. Bir arada bulunduklarında, gönyenin özdeksel değerleri, pergelin ise tinsel değerleri simgelediği belirtilir.

Düzeç

Eş. Tesviye; *Esk.* Su Terazisi; *Fra.* Niveau; *İng.* Level; *Alm.* Wasserwaage

Herhangi bir hat ya da yüzeyin yataylığını sınamak üzere kullanılan âlet.

Simgesel derecelerde çalışan bir locada, mabetteki "hareketsiz mücevherler"den biridir. Birinci nazırın alâmetidir.

Eskiden düzeç, altı bir yatay düzlem üzerine konduğunda onunla öpüşen bir küçük sarkaç biçimindeki bir aletti. Çağdaş Masonlukta böyle bir âletin görünümü, "düzeç" kavramının geleneksel simgesidir. Günümüzdeki uygulamada ise, içinde su bulunan ince bir cam bir tüp kullanılmakta, durumu sınanan bir nesnenin yatay düzlemde olabilmesi için sudaki kabarcığın tüpün tam ortasına gelmesi öngörülmektedir. Bu nedenle çağdaş düzeç "kabarcıklı düzeç" olarak da anılır.

Geleneksel simge

Çağımızda kullanılan âlet

Düzeç, bireyler arasındaki eşitliğin simgesi olarak kabul edilir. Bazı mason kuruluşları Masonlukta düzecin simgelediği benimsenen "eşitlik" kavramını "sosyal eşitlik" anlamında değerlendirir.

Bazıları ise bunun politik hatta doktrinel bir yaklaşım olduğunu ileri sürerek, düzecin yalnızca Masonluktaki kardeşliğin gerektirdiği ve oluşturduğu bir eşitliği simgelediğini benimsemekle yetinir. Hatta düzecin simgelediği eşitliğin, yalnızca bir locanın mabette yaptığı çalışmalar sırasında ve mason kardeşler arasında geçerli olduğunu benimseyenler de vardır.

Bütün bunlara karşılık kimileri de düzecin simgelediği eşitlik kavramını çok genişleterek, «*Eşitlik içinde hiçbir şey bir başka şeyden daha üstün olamaz.*» görüşünü savunur.

Kimine göre ise bu simgeyi "eşitlik" kavramıyla bağdaştırmak bir zorlamadır ve uygun düşmemektedir. Bu görüşte olanlara göre ise Masonlukta düzeç, bilim veakıl yoluyla edinilen bilgilerin insanlık için yararlı bir şekilde kullanılışını simgeler.

Düzeç Üzerinde Buluşmak

Eş: Tesviyede buluşmak; *Fra*. Rencontrer sur le Niveau;
İng. To meet on the Level; *Alm*. Treffen über den Wasserwaage

Masonluktaki simgesel dil uyarınca; loca toplantısına katılmak.

Bu simgesel deyimin kullanılışıyla, bir locanın tümüyelerinin, toplantı sırasında eşit oldukları vurgulanır.

Şakul

Eş. Çekül; *Fra*. Fil à Plomb, Perpendiculaire;
İng. Plumb, Plumb Rule; *Alm*. Senkblei

Yer çekimi doğrultusundaki düşey hata uygunluğun belirlenmesinde yapıcıların kullandığı basit âlet.

Geleneksel Simge

Günümüzde kullanılan gereç

Masonlukta şakul, gerek akıl yürütme gerekse töreselbakımdandoğruvedüzgünoluşun simgesi olarak benimsenir. Düşüncede doğru yol ve yöntemkullanmanın önemini, gerçeklerin araştırılması uğraşısında toleranslı olmanın gereğini, sosyal ilişkilerde anlayışlı davranmanın yararını anımsatan bir simge olarak da kabul edilir.

Bir diğer değerlendirmeye göre; bir mason için şakul, güçlerin ve baskıların altında ezilmemeyi, bireysel yararlanma ve çıkar uğruna doğruluktan ve a**dil olmaktan** ayrılmamayı, tümbu etkilerin önünde boyun eğmemeyi, onursuzluğa düşmemeyi,her zaman ve heryerde başını dik tutmasını bilmeyi anımsatan bir simgedir. Böylelikle şakul, düşünüleri, yönelimleri, tutumu ve davranışları bakımından, bir **"gerçek mason"**un en önemli sayılabilecek erdemlerini topluca simgeler.

Yapıcılıkta şakul, genellikle yalnız başına değil, düzeç (tesviye)ile birlikte kullanılır. Bu Spekülatif Masonluktaki simgesel değerlendirmelerde de böyledir. Bu iki âletten herhangi birinin simgesel bakımdan yorumu mutlaka diğeriyle bağlantılıdır.

Masonluğun simgesel derecelerinde şakul, bir locada ikinci nazırın alâmetidir.

Göz

Fra. Oeil; *İng*. Eye; *Alm*. Auge

Görme organı.

Dikkatin, araştırmanın, incelemenin, uyanıklığın simgesi olarak kabul edilir.

Bir mason locasının görevlilerinden soruşturucunun / muhakkikin alâmetidir.

Masonlukta bu simge iki ayrı şekilde yorumlanarak değerlendirilir:

a) Bir masona, doğayı ve evrensel gerçekleri inceleyip anlamaya çalışmasını öğütler. Bunu yaparken, özenli ve uyanık olması, doğa yasalarının aralarındaki ilişkilerive farklılıkları kaçırmaması gerektiğini anımsatır.

b) Bir masona, tutum ve davranışlarında masonik ilke ve gereklerden ayrılmamasını öğütler. Yapıp etmelerinin sürekli bir şekilde izlenip denetlendiğini anımsatır.

Masonluktaki bu simgenin nasıl olması gerektiği bakımından da iki ayrı benimseyiş vardır. Bunlardan biri, doğrudan bir insan gözünün olabildiğince açık haldeki temsilî resmi, diğeri ise "göz" kavramını yansıtan bir grafiktir.

Masonlukta gözden sözedilince, başka kavramlara uzanmamak âdeta olanaksızdır.

Parlak Üçgen

Fra. Delta Lumineux; *İng*. Luminous Triangle; *Alm*. Leuchtendedreieck

Bir mason mabedinin doğusunda yer alan, ortasında bir "göz" figürü bulunanüçgen biçimindeki simge.

Bu simge, Masonluğun simgesel derecelerinde çalışanbirlocanın oturumlarını yaptığı mabedin doğusunda mutlaka bulunur.Bazı masonik kuruluşlarca **"Her Şeyi Gören Göz"** olarak anılır. Genellikle içten aydınlatmalı bir pano olarak düzenlenir. Oturumun başından sonuna kadar aydınlık tutulur.Kapsamında yer alan "göz" ile birlikte bir bileşik simgedir.

Bazı mason kuruluşlarının benimseyişleri uyarınca; burada üçgen, bilimin ancakakıl ve bilgelik ile birleştiği zaman insanlığa yararlı olabileceğini simgeler;gözise uyanıklığı, bir masonun gerçeklere yönelen doğruları özenle inceleyip değerlendirmesi gerektiğini anımsatır.

Bazı mason kuruluşlarının benimseyişlerine göre ise burada üçgen, tanrısal *(ilahî)* gücün ve buyrultunun *(iradenin)* simgesidir; gözise Tanrı'nın, kullarınısürekliolarak hem gözettiğini hem de izlediğini, Tanrı'dan hiçbir şeyin saklanamayacağını anımsatan bir simgedir.

Her Şeyi Gören Göz

Fra. Oeil qui voit tout; *İng*. All-seeing Eye; *Alm*. Allsehendes Auge

Masonlukta "teizm"e uygun bir inancın zorunlu olduğunu savunan masonik kuruluşların benimseyişine göre, bir mason mabedindeki "göz" şeklindeki simgenin niteliği.

Bu simge, somut olarak, çoğu mason mabetlerinde bir "parlak üçgen"in ortasında bulunur. Bu üçgen, bazı uygulamalarda derecenin tablosunda yer alır; bazı uygulamalarda ise mabedin dekoratif öğelerindendir. Çağımızın olanakları uyarınca bu dekoratif simge genellikle içten ışıklandırılmış bir şekilde düzenlenir; bu nedenle **"ışıklı üçgen"** olarak da anılır.

Burada önemli olan üçgen değil de "göz" ise, bir ışık kaynağının ortasına yerleştirilmiş, ya da bu ışık kaynağının ardında yer almış olarak da görülebilir.

Göz, bir simge olarak çeşitli anlamlarda yorumlanabilir. Tutucu Masonlukta, parlak üçgen ya da bir diğer ışık kaynağının ortasında yer alan bu simge, ona verilen özel anlamı gereğince "her şeyi gören göz" olarak anılmaktadır. Böyle anılınca, kişilikli bir Tanrı'nın varlığını ve kullarının yapıp etmelerini sürekli olarak izlediğini belirttiği benimsenir. Bu benimseyişe göre; Tanrı, sürekli olarak insanların iyi ve kötü tutum ve davranışlarını hem izlemekte, hem de karşılaştıkları zorlukları aşabilmelerinde onlara yardımcı olmaktadır.

Masonluktaki bu göz biçimindeki simge, "uyanıklık" kavramını da hatırlatır.

Göz Bağı

Fra. Bandeau; *İng*. Hoodwink; *Alm*. Binde

Masonluğa Kabul Töreni sırasında, mason adayının gözlerini kapatarak görmesini engelleyen kara ve kör maske.

Adayın Masonluğa Kabul Töreni'nde gözlerinin bağlanmasının öncelikli gerekçesi ritüeliktir. Tüm mason ritleri ve sistemlerinde, Masonluğa Kabul Töreni yapılacak bir adayın gözlerinin mutlaka sıkıca bağlanmış olması gerekli görülür.

Göz bağı, bir mason adayının, simgesel olarak henüz karanlıkta bulunduğunu ortaya koyar. Masonlukta edineceklerine oranla bilgisiz sayıldığını vurgular.

Aday, Masonluğa girmeden önce çok bilgili, kültürlü ve üstün düzeyde erdemli bir kişi olabilir. Fakat mason olduktan sonra da öğreneceği ve edineceği çok şey vardır. Göz bağı, mason adayının bu olası noksanlıklarını belirtirken, bilgisizlikten kurtularak gerçeklerin doğrultusunda bilgi edinmesi gerektiğini de anımsatır.

Mason adayı, niçin gözlerinin bağlandığı önceden kendisine söylenmemişse, bu geleneksel ve ritüelik uygulamayı yanlış yorumlayabilir. Çevresinde olan biteni, orada kimlerin bulunduğunu görmemesinin istendiğini sanabilir.

Aslında bu düşünce yanlış değildir ama asıl önemli olan, adayın, gireceği mabedive orada bulunanları hiç görmemesi değil, tören sırasında görmemesidir. Çünkü Masonluğa Kabul Töreni boyunca adaya birçok şey anlatılır, ritüel uyarıncabirtakım sorular yöneltilir ve bunları yanıtlaması beklenir. Gözleri açık olursa, kendisi içinyeni ve ilginç olabilecek çevre ile ilgilenir; gördüğü masonlar arasında tanıdıklarınınolup olmadığına bakar. Bu ise ritüelin etkisini kaçırmasına, söylenenleri ve anlatılanlarıncan kulağıyla dinleyip izleyememesine neden olur.

Masonluğa Kabul Töreni sırasında, adayın gözleri, en azından bir saatboyuncakapalı kalır. Törenin sonuna doğru ise **"Gerçek Işığı"** ya da **"Nur-u Ziya"** olarak anılan simgesel ışık verme uygulamasıyla birlikte birdenbire açılır. Bunun üzerine adayın gözleri kamaşır; böylece "Gerçek Işığı" ya da "Nur-u Ziya" kavramının simgesel anlamının çok daha iyi kavranması sağlanır.

Dolayısıyla gözbağı uygulaması, simgesel olarak **"karanlıktan aydınlığa geçiş"** olayının gerçekleşmesini sağlar.

Gül

Fra. Rose; *İng.* Rose; *Alm.* Rose

Birbiri üstüne katmerli yaprakları olan hoş kokulu bir çiçek.

Güzelliğin ve gizliliğin ya da gizemlerle örtülü oluşun, öncelikli simgesi olarak benimsenir.

Bir simge olarak gülün tarihteki bilinen ilk kullanımı Eski Yunan uygarlıklarındadır. Aşk Tanrıçası Afrodit'i temsil etmiş, doğanın ve evrenin gizemlerledolu olan gerçeklerini simgelediği kabul edilmiştir. Masonluğun bazı ileri ve yüksek derecelerinde,öncelikle Rozkrua (Rose-croix)derecesinde yer alır.

Kimi masonik yorumculara göre gül, Hıristiyan simgeciliğinin bir öğesi olarak, "ölümsüzlüğün güzel gizemi"ni simgeler. Kimisi bu konuyu, dinsel inanç açısından biraz daha açıklığa kavuşturucu bir şekilde yorumlayarak, gülün doğrudan İsa'yı simgelediğini ileri sürmüştür. Hatta gül, "tanrısal kan" olarak nitelenen bir kavramın simgesi olarak alınmıştır. Böylece, özellikle gül ile donatılmış bir haç üzerindeki gül, "çarmıha gerilmiş olan İsa" ile özdeşleştirilir.

Hançer

Fra. Poignard; *İng.* Dagger; *Alm.* Dolch

Kısa ve genellikle eğri bıçaklı, delici ve kesici silah.

Masonlukta hançer, etkin ve eylemsel girişimlerde bulunmanın simgesi olarak benimsenir. Etkinliğin ve eylemin türüneveamacına göre, olumlu ya da olumsuz olarak nitelenebilir.

Masonlukta kullanılan simgesel dile göre; kılıç hançerden üstündür. Dolayısıyla hançerin simgesel yorumu, kılıç ile karşılaştırılarak yapılır.

Kılıç

Fra. Epée; *İng*. Sword; *Alm*. Schwert

Bireyin birey ile çatışmasında kullanılan kesici ve delici savaş âleti.

Kullanıldığı yere ve kullanılış şekline göre; özgürlüğün, eşitliğin, güçlülüğün, yiğitliğin, otoritenin, güvenin, saygının ve güç ile enerjinin birleşiminin simgesi olarak benimsenir.

Spekülatif Masonluk, Operatif Masonluğun yanı sıra Ortaçağ ve sonrasının şövalyelik kurumlarından ve aristokrasisinden birçok öğe almış, bu öğeleri simgesel anlamlar vererek değerlendirmiştir.

Spekülatif Masonluğun en önemli simgelerinden biri olan kılıç, şövalyelikten alınmış olan öğelerdendir. Dolayısıyla, simgesel bir nitelik taşımakla birlikte, görünümünde "şövalye kılıcı"nın benzeridir; ince, uzun, yassı, "iki ağzı keskin" bir kılıçtır.

Salt Masonluğa özgü olan:

Kıvrımlı Kılıç

Fra. Epée flamboyante; *İng*. Flaming Sword; *Alm*. Flammendes Schwert

Boylu boyunca dalgalı olarak yapılmış bir özel kılıç.

Masonlukta bu kılıç, simgesel derecelerin bazı uygulamalarında dış koruyucu (gözcü) tarafından ve yalnızca mabedin dışında görev başında bulunduğu sırada kullanılır. Mabedin hemsürekli olarak hem de gerektiğince etkin ve güçlü bir şekilde korunmakta olduğunu simgeler.

Ancak bazı uygulamalarda bu tür bir kılıcın sadece ilgili mason biriminin oturumunu yöneten başkan tarafından kullanıldığıda görülebilir.

Harç

Fra. Mortier; *İng*. Mortar; *Alm*. Mörte

Yapı taşlarının birbirlerine yapıştırılmasında ve aralarında kalan boşlukların doldurulmasında kullanılan malzeme.

Masonluğun evrensel amacı, simgesel olarak, "bir Ülkü (İnsanlık) Mabedi'nin yapımı" olarak belirtilir. Bu simgesel mabedin güçlülüğü ve dayanıklılığı, onu oluşturan simgesel yapı taşlarının birbirlerine düzen ve uyum içinde kenetlenmeleriyle sağlanacaktır.

Bu tasarımsal mabedin yapı taşları insanlardır. İnsanların düzen ve uyum içinde birbirlerine bağlanmalarını sağlayacak olan öğeler ise sevgi, güven ve toleranstır. Harç, ancak sevgiyle, güvenle ve toleranslı bir tutum benimsenerek tüm insanlar arasında oluşturulabilecek dayanışma ile bağlılık olgusunu simgeler.

Bir nesne olarak harç ne ile işlenir?

Mala

Fra. Truelle; *İng*. Trowel; *Alm*. Kelle

El ile harç işlemekte kullanılan gereç.

Mala, operatif masonların duvar işlemede kullanmış olduğu, günümüzdedekullanılan en önemli gereçlerdendir. Spekülatif Masonluğa da buradan alınmış simgelerden biridir. Evrensel kardeşliğin, sevgi ve bağlılığın, insanlığın toplu gönencinisağlamaya yarayan bilim ve tekniğin simgesi olarak benimsenir.

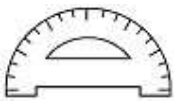
Mala, toplayıcı, karıştırıp birleştirici, yayıp yapıştırmayısağlayıcı, boşlukları doldurmada yardımcı, sıvayıp düzeltici ve düzleştirici bir gereçtir. Mala ile kullanılan malzeme "harç"tır.

Mala, harcın hazırlanmasında işe yaradığı gibi, yayılmasını, tuğla ya da taşların birbirlerine yapıştırılmasını, dış yüzeylerinin sıvanıp pürüzlerinin giderilmesini sağlar. Tümbu özellikleriyle hemkardeşlik sevgisi ve bağlılığının, hemtoleranslı bir tutumile ölçülü davranışların hemde olumlu ve yararlı bir yapıcılığın simgesi olarak benimsenmiştir.

Mala, küptaşların birbirleriyle uyum içinde yapının bütünlenmesini sağlar. Bu bakımdan, Masonluktaki evrensel amaçlara güzellik katan öğelerin simgesiolduğuda kabul edilir.

İletki

Esk. Minkale; *Eş*. Açıölçer; *Fra*. Rapporteur; *İng*. Protractor; *Alm*. Winkelmesser;

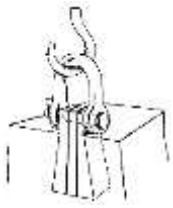
Açıların ölçülmesi için kullanılan bir geometri gereci.

Bağlayıcı ve toplayıcı olabilmek için, nazik, tutarlı, ölçülü ve disiplinli olmak gerektiğini simgelediği benimsenir.

Kaldıraç

Fra. Louve, Louveteau; *İng*. Lewis

1. İri taşları yükseğe kaldırmak için kullanılan çengelli bir demir gereç.

Masonlukta kaldıraç, yer yer "manivela" ile karıştırılır. Oysa bu iki gereç birbirinden çok farklıdır.

Burada sözü edilen kaldıracın ucuna, bir taşa açılan ters konik bir deliğin içine sokularak taşı sıkıştıracak çelik parçalar asılır.

2. Bir masonun oğlu.

Türkçede bu anlama gelmek üzere "evlat" sözcüğü kullanılır.

Kitap

Fra. Livre; *İng.* Book; *Alm*. Buch

Yazarından başkalarının okuması için düzenlenmiş, çok sayfalı ve basılı bütün.

Masonlukta genel olarak kitap, masonik yasaların, ilkelerin ve kuralların simgesi olarak benimsenir.

Mason birimlerinin mabette yaptığı çalışmalarında iki tür kitap vardır. Biri, geleneksel ya da ritüelik olarak ilgili masonik birimin sözcü (yasalar sözcüsü / hatip) olarak anılan görevlisinin masası üzerinde, diğeri Ant / Yemin Kürsüsü üzerinde bulunur.

Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan bir locada, sözcünün alâmeti **"açık kitap"**tır. Bazı uygulamalarda, mabetteki çalışma sırasında sözcünün (hatip/yasalar sözcüsü) masasının üzerinde hazır olarak bulundurulması zorunludur.

Bazı uygulamalarda ise, sözcünün görevi gereğince taktığıkordondayadabu kordonun ucuna asılı olan bijunun üzerinde bir simge olarak görülür. Her iki durumda da, evrensel yasaların, toplumsal yaşamın düzen içinde ve adalete uygun bir tarzda sürdürülebilmesi için, herkesin uyması gereken ortak kuralların bir simgesi olarak benimsenir. Bu kitap, aynı zamanda, ilgili masonik birimin izlemek zorunda bulunduğu tüzükleri de temsil eder. Nitekim somut olarak sözcünün masasının üzerinde bulundurulan kitap da, herhangi bir simgesel kitap değil, masonik yasaları ve ilgili masonik birimin uymakla zorunlu olduğu tüzükleri içeren bir kitaptır.

Bir mason mabedinde **Ant / Yemin Kürsüsü** üzerinde bulundurulan kitap isefarklıdır. Oradaki kitap, gerek niteliği gerekse anlamı bakımından, benimsenen Masonluktürü ve anlayışına göre, masonik kuruluşlar arasında da farklıdır.

Gelenekçi ya da Tutucu Masonluk anlayışlarından birini benimseyen kuruluşlarda, Ant Kürsüsü üzerinde bulundurulan kitap, doğrudan "tanrısal yasalar"ın simgesidir. Bu, sıradan bir kitap değil, "Kutsal Kitap" olarak da nitelenen bir ya da birkaç din kitabıdır. Bu kuruluşlardan bazısında Ant Kürsüsü üzerine yalnızca İncil, bazısında İncil ile Tevrat, bazısında da bunlarla birlikte Kuranıkerimkonur. Eğer ilgili masonik birimin oturumunda, başka bir kitaplı dinin inançlısı olan bir mason da varsa, onun dininin kitabı da kürsü üzerine yerleştirilir. Ancak Tutucu Masonluk anlayışını benimseyen obediyanslardan bazıları, Ant Kürsüsü üzerine yalnızca belli bazı din kitaplarının konmasını, başka hiçbir kitap bulundurulmamasını, bu belli kitaplarında belli bölümlerinin açılmasını zorunlu görür.

Liberal Masonlukta ise, Ant Kürsüsü üzerinde bulundurulan kitap, -her ne olursa olsun- masonların ayrı ayrı ve bireysel olarak, kendi inanışlarına göre "yüce" ya da "kutsal" saydıkları düşünce ve ilkelerin simgesi olarak benimsenir.

Bu amaçla, kimi uygulamalarda Ant Kürsüsü üzerine gene çeşitli din kitapları konur. Kimisi bunların tümünü temsil etmek üzere tek bir "simgesel kitap"kullanır; busimgesel kitap, herhangi bir dinsel inançtan soyutlanıp "Masonluğun temel yasası" olarakda düşünülebilir; içeriği üzerinde herhangi bir kurumsal yorum yapılmaz; masonlar, kendi yorumunu yapmakta özgürdür.

Liberal Masonluk anlayışını benimsemiş olan mason kuruluşlarından bazılarında bu konuda bir adım daha aileri gidilmiş ve Ant Kürsüsü üzerine konulan kitap dinsel inançlardan tümüyle soyutlanarak simgeleştirilmiştir. Sayfalarının tümü boş bir beyaz kitaptan oluştuğu için buna **"Beyaz Kitap"** denir.

Liberal Masonluk anlayışını benimsemiş olan mason kuruluşları arasında daha da aileri giderek, diğerlerinin geleneksel olarak Ant Kürsüsü üzerinde bulundurduğu kitabı tümüyle kaldırmış olanlar da vardır. Bunun gerekçesi, Ant Kürsüsü üzerine konulan kitabın mutlaka bir dinsel inancı çağrıştırdığı, oysa masonların din ve inançlarına ya da dinsiz ve inançsız oluşlarına hiç karışılmaması, bununla ilgilenilmemesi, Masonluğun tümüyle dinlerin ve inançların dışında tutulmasının gerektiğine ilişkin görüştür. Böyle davranan masonik kuruluşlar, Gelenekçi ve Tutucu Masonluk anlayışlarını benimseyen masonik kuruluşların ağır eleştirisine uğrar, masonik bakımdan "düzensiz" olarak nitelenir; hatta birer masonik kuruluş bile değil, "klandesten bir örgüt" sayılır.

Konu "Kitap" başlığı ile açılınca burada biraz çeşitleme yapalım…

Beyaz Kitap

Fra. Livre blanc; *İng*. White Book; *Alm*. Weissbuch

Liberal Masonluk anlayışını benimseyen bazı obediyansların, mabetlerinde ant kürsüsü üzerinde bulundurdukları kitap.

Beyaz Kitap, kapağı değil, yaprakları tümüyle beyaz olan, içinde yazılı hiçbir şey bulunmayan bir kitaptır.

Liberal bir anlayış benimseyen obediyansların yorumuna göre, çalışmalar sırasında Ant Kürsüsü üzerindeki Beyaz Kitap, Masonluğun yasalarını içerir.

"Masonluğun yasaları" denilince, neden söz edildiği tartışılabilir. Liberal Masonlukta bundan fazlasını söylememek, bu konuda kurumsal nitelikli bir açıklama ya da yorum yapmamak, her masonu kendi yorum ve değerlendirmesinde özgür bırakmak gerekli görülür. Bunun gerekçesi, yapılacak bir açıklamanın dogmaya dönüşebilmesidir.

Kimileri bu kitabı Masonluğun 1723 tarihli özgün temel yasasının bir simgesi olarak benimser. Kimileri Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin 1786 tarihli anayasası ile 1875 tarihinde yapılmış değişikliklerin bütünü olarak görür.

Kimileri, kendi dinsel inançları uyarınca bir kutsal kitap ile özdeşleştirir ya da zihninde kendi inancının bir simgesi olarak benimser. Buna koşut bir diğer düşünce de bu kitabın henüz yazılmamış olduğu, her masonun onu kendisinin yazacağı yönündedir.

Tüm bunlara karşıt olmak üzere, kimilerine göre de kutsal kitap yerine böyle bir simge konulması saçma sapan hatta sapkınca bir iş olup, Masonluk ile bağdaşmaz.

Kutsal Kitap

Esk. Mukaddes Kitap, Kitab-ı Mukaddes; *Fra.* Volume de la Loi Sacrée
İng. Volume of the Sacred Law ; *Alm.* Gesetzbuch

Gelenekçi Masonluk ile Tutucu Masonluk anlayışını benimseyen obediyanslarda, mabetteki oturum sırasında Ant Kürsüsü üzerinde bulundurulması zorunlu görülen din kitabı.

Masonlukta "kutsal kitap" kavramı, bir masonun, teist nitelikli bir dinin inançlısı olmasının zorunlu görülmesiyle bağdaşır. Ancak, Masonluğun tarihçesi boyunca, hangi din kitaplarının "kutsal kitap" olarak kabul edilip, hangilerinin kabul edilemeyeceği de zaman zaman bir sorun olmuştur.

Birçok mason kuruluşu, önceleri "kutsal kitap" terimini "İncil" ile özdeş tutmuş, sonradan İncil "Tevrat" ile bir bütün olarak kabul edilmiştir. (Eski Ahit ve Yeni Ahit, dolayısıyla Kitab-ı Mukaddes) Bir sonraki aşamada bunlara "Kuranıkerim" de eklenmiştir. Günümüzde, dünyadaki mason localarının çoğu, mabetlerindeki çalışma sırasında Ant Kürsüsü üzerine bu üç kitabı yerleştirir ve hepsini birden "kutsal kitap" olarak nitelendirir.

Anglosakson Masonluğu'nun ana büyük locası olarak benimsenen İngiltere Birleşik Büyük Locası, 1929 yılında yayımlamış olup, masonik yazında "Tanıma Koşulları" olarak bilinen ünlü bildirgesinde, herhangi bir locanın yaptığı çalışmanın "masonik düzen"e uygun sayılabilmesi için, mabette **"Masonluğun Üç Büyük Işığı"**nın hazır bulundurulmasının zorunluluğu üzerinde durmuştur.

Sözü edilen üç büyük ışık, "gönye, pergel ve yasa kitapları"dır.

Burada "yasa kitapları" ile "kutsal kitap" eş anlamlı olarak alınmaktadır. 1938 yılında İskoçya Büyük Locası ve İrlanda Büyük Locası ile birlikte yapmış olduğu açıklamada ise, bu konu ayrıntılı olarak tanımlanmış, Masonlukta hangi kitapların geçerli sayıldığı belirtilmiştir.

Anglosakson Masonluğu'nda "kutsal kitap" olarak kabul edilebilen kitaplar şunlardır:

- Eski Ahit yani Tevrat (Musevilik)
- Yeni Ahit yani İncil (Hıristiyanlık)
- Kuranıkerim (Müslümanlık)
- Zend-Avesta (Mazdaizm)
- Tripitaka (Budizm)
- Vedalar (Brahmanizm)

- Tao Te King (Taoizm)
- Bagavad-Gita (Hinduizm)
- Mormonlar'ın Kitabı (Mormonizm)

Liberal Masonluk anlayışını benimsemiş olan masonik kuruluşlar ise; Masonluğun ve masonların bu şekilde bağlanmalarına karşı çıkar ve gerek tüzüklerinde gerekse ritüellerinde "kutsal kitap" kavramına yer vermeyerek, bunun karşılığında "simgesel kitap" terimini kullanır. Hatta simgesel kitabın bile bir dinsel çağrışım yaptırdığı görüşüyle, hiçbir kitap kullanmayanlar da vardır. Ancak bu sonuncular, bundan ötürü Ateizme kucak açtıkları hatta doğrudan ateist oldukları tarzında suçlanır.

Masonlukta bir de "Altın Kitap" diye bir başlık var ama onun konusu bambaşka…

Altın Kitap

Fra. Livre d'Or; *İng.* Book of the Gold; *Alm.* Goldenes Buch

Masonluktaki Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nde bir ülkedeki yüksek konsey (süprem konsey / yüksek şûra) tüzükleri, kararları, protokol ve diğer çalışma kuralları ile üyelerinin kimliklerinin toplandığı defter.

Manivelâ

Fra. Levier; *İng.* Lever; *Alm.* Hebel

İri taşları oynatmak, kaldırılabilmelerini sağlamak ve yerlerine oturtmak için kullanılan âlet.

Manivelâ, Masonluktaki güç (kuvvet) kavramının simgesi olarak benimsenir. Bu âlet, Operatif Masonluğun uygulamalarında, basit bir kaldıraç gibi kullanılırdı. Bundan esinlenip, Spekülatif Masonlukta kendi başlarına edilgin *(pasif)* olan bilim ve akıl verilerinin etkin *(aktif)* hale dönüştürülmesi yani eyleme geçmede, gerekli olan gücün simgesi olarak benimsenmiştir.

Matematik Âletleri

Fra. Outils mathématiques; *İng.* Mathematical Tools; *Alm.* Mathematischegeräte

Geometrik çizimler ve matematiksel işlemler yapmaya yarayan aletlerin tümü.

Bu âletler arasında özellikle, cetvel, gönye, çizim pergeli, ölçüm pergeli ve iletki (açıölçer) sayılabilir. Bunlardan her biri Spekülatif Masonlukta ayrı ayrı birer simgesel anlam taşır. Topluca, doğanın her olayının ve her olgusunun bir bilimsel açıklaması bulunduğunu, bunların zamanla yapılan araştırmalarla elde edilen bilimsel bilgi ve akıl yoluyla çözümlenebileceğini, her olasılığı deneyip sınamanın gerektiğini simgeledikleri benimsenir. Çünkü bilim henüz doğadaki tüm olay ve olguların açıklamasını yapamamıştır.

Bu yolda yapılan çalışmalarla elde edilen bulgular, insanlığın önünde yeni ufuklar açmaktadır. Bu nedenle, her bilginin değerlendirilmesi suretiyle çalışmanın sürdürülmesi gerekir. Matematik aletleri, bu çalışmanın tek yönlü değil, çok yönlü yapılmasının zorunluluğunu anımsatır.

Matematik âletlerinin arasında geleneksel olarak bir de paralel çizgi çizim cetveli ile hesap cetveli bulunur**.** Özellikle hesap cetveli çok önemlidir ama günümüzde bunun yerini hesap makinesi almıştır.

Matematik Kutusu

Fra. Etui de Mathématiques; *İng.* Case of Mathematical Tools; *Alm.* Schahtel der Mathematischegeräte

Matematik aletlerinin topluca bir arada bulunduğu bir sandık.

Spekülatif Masonlukta böyle bir simge, matematik aletlerine gereken önem ve değer verilerek bunların her birinin teker teker ve topluca simgelediği kavramların korunmasının yararlılığını vurgular.

Miğfer

Fra. Casque; *İng.* Helmet; *Alm.* Helm

Masonluktaki şövalyelik dereceleri kapsamında, eski şövalyeliğin bir anısal belirtisi olarak kullanılan öğelerden biri.

Bu derecelerde, miğfer öncelikli olmak üzere kalkan, zırh ve benzeri giyim öğeleri de kullanılır. Bunlar, herhangi bir simgesel anlam taşımaz.

Zırh

Fra. Armure; *İng.* Armor; *Alm.* Rüstung

Bedenin silahlardan iyice korunabilmesi amacıyla çelikten yapılan giysi.

Masonlukta "şövalyelik dereceleri" olarak da anılan ileri ya da yüksek derecelerin bazılarının kapsamında, eski şövalyelerin giyim ve kuşanımlarını anımsatmak üzere birtakım öğeler kullanılır. Zırh da bunlardan biridir. Genel olarak bu tür öğelerin simgesel yorumları yapılmamıştır. Ancak zırhın, bir masonun her türlü dış etkiye karşı kendisini korumak üzere önlemli olması gerektiğini simgelediği düşünülebilir.

Oriental Koltuk / Kürsü

Fra. Chaire orientale; *İng.* Oriental Chair; *Alm.* Orientalischer Stuhl

Bazı obediyanslarda localarda saygıdeğer üstadın/üstad-ı muhteremin, bazılarında ise obediyansın büyük üstadının mabette oturduğu yer.

Rende

Fra. Rabot; *İng*. Plane; *Alm*. Hobel

Özellikle ahşap işlerinde, yüzeylerin pürüzlerini gidermek için kullanılan gereç.

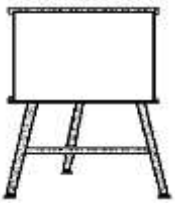
Masonlukta bu gereç, bilimsel bilginin simgelerinden biri olarak benimsenir. Ön yargılardan arınarak, bilgisizlik ve batıl saplantıların giderilmesi gerektiğini anımsattığı kabul edilir.

Resim Tahtası

Eş. Çizim Tahtası, Çalışma Tablosu ; *Fra*. Planche à Tracer
İng. Tracing Board, Trestle Board; *Alm*. Reissbrett

Üzerinde çizim yapılan, düz ve pürüzsüz, sağlam ve dayanıklı bir tahta.

Masonlukta resim tahtasının, olumlu bir yapıtın yaratılabilmesi için, hem bilgiyle donatılmış olarak, hem de planlı ve programlı bir şekilde çalışmanın gerektiğini simgelediği benimsenir.

Bu simgenin Operatif Masonluktan alınma olduğu varsayılmıştır. Buradaki varsayım, bir operatif mason ustasının, yapılacak olan işleri bir resim tahtası üzerinde planlayıp programladığı düşünüsüdür. Bu açıdan bakıldığında; resim tahtası, ancak "üstat" derecesinde yapılan çalışmaların simgelerinden biri olabilir. Nitekim Masonlukta *«Üstatlar resim tahtası üzerinde çalışırlar.»* diye bir deyiş de kullanılır.

Hemen hemen tüm masonik sistemlerde, resim tahtası, bir locada mutlaka bulunan **"mücevherler"**den biri olarak nitelenir. Bu nitelemede, tüm masonik simgeler arasında resim tahtasına, diğerlerine oranla daha önemli ve öncelikli tutulanlar arasında yer verilir. Bu simgenin böylesine önemli ve öncelikli oluşu, Masonlukta "bilgi"ye dayanan planlı ve programlı çalışmanın önemini ve değerini ortaya çıkarır.

Nasıl herhangi bir mabedin yapımı için planlı, hesaplı, programlı bir çalışma gerekirse, Masonlukta çok önemli bir simgesel kavram olan İnsanlık Mabedi'nin (Ülkü Mabedi'nin) gerçekleştirilebilmesi için de, düzenli, düşünceli, disiplinli bir çaba gereklidir. Bu açıdan bakıldığında da resim tahtası, bir yandan "düzen ve disiplin"in, diğer yandan "doğal ve töresel yasalar"ın simgesi niteliğini kazanır.

Şamdan

Fra. Chandelier; *İng*. Candlestick; *Alm*. Leuchter

Işıklandırmanın sağlanması için, üzerine mum yerleştirilen destek.

Bir mason mabedindeki simgesel sütunların ve görevlilerden kimilerinin kürsülerinin üzerinde ya da yanı başında yer alan ışıklardan her biri.

Mason mabetlerindeki şamdanlar, her bir derece çalışmasında, ilgili derecenin ritüelik özelliklerine uygun olarak düzenlenir ve yakılır.

Her ne kadar sözlük anlamı bakımından şamdan "bir mum desteği" ise de, günümüzde mason mabetlerinde bu amaçla genellikle alevli mum yerine küçük elektrik ampulleri kullanılmaktadır. Dolayısıyla, her bir şamdan aslında doğrudan bir ışıklandırma öğesi olmaktan çok, bir simge niteliği kazanır.

Herhangi bir oturuma başlanmadan önce şamdanlar sönük tutulur; oturumun açılması sırasında ritüele uyularak yakılır. Simgesel olarak, mabedin bu şamdanların ışığıyla aydınlandığı benimsenir. Aslında, bir mabedin çalışmaya elverişli olabilmesi için bu amaçla kullanılan şamdanların ışığı genellikle yetersizdir; bu nedenle mabette ayrıca aplikler, tavan ışıkları ve benzeri aydınlatma öğeleri kullanılır. Bununla birlikte, mabedin simgesel olarak yalnızca şamdanlarla aydınlatıldığı kabul edilir.

Şamdanlar, ilgili derecedeki öğretimsel bilgilerin temel kaynaklarını simgeler. Her derecedeki şamdan, o derecenin sayısı ile de bağdaşır. Çeşitli derecelerde ve uygulamalarda, sütunların dışındaki şamdanlar, tek, üç, beş, yedi, dokuz hatta daha fazla kollu olabilir.

Birinci derecede yalnızca Saygıdeğer Üstat / Üstad-ı Muhterem ile nazırların kürsüleri üzerindeki şamdanlar yakılır (üç ışık).

İkinci derecede bunlara sözcü (hatip / yasalar sözcüsü) ile sekreterin kürsülerindeki şamdanlar da katılır (beş ışık yani envar).

Üçüncü derecede ise hazine üstadı (hazine emini) ile yardım üstadı (hasenat emini) masalarının üzerindeki şamdanların ışığını yakar (yedi ışık, yani tam ve yetkin loca).

Burada aşamalı olarak bir locadaki "üçler", "beşler", "yediler" simgesel deyişlerinin şamdanlarla da temsil edilişi yansımaktadır.

İleri ve yüksek derecelerde yapılan çalışmalarda ise, hangi şamdanların yakılacağı ve toplam ışık sayısının kaç olacağı, bu derecelerin ritüellerinde belirtilmiştir. Ancak dereceler arttıkça ilgili oturumdaki şamdanların sayısı da artacak diye bir kuralyoktur. Bu, ilgili derecenin simgesel sayısıyla bağlantılıdır.

Altın Şamdan

Fra. Chandelier d'Or; *Alm*. Goldeneleuchter; *İng*. Golden Candelabrum / Candlestick

Altından yapılma olduğu varsayılan yedi kollu bir şamdan.

Aslında ne herhangi bir altın şamdanın yedi kollu olması ne de yedi kollu bir şamdanın altından yapılmış olması gerekir. Ancak Masonluğun bazı derecelerinin bir simgesi olan Yedi Kollu Şamdan, altın olmasa bile çok önemli sayıldığından "Altın Şamdan" olarak anılır.

Yedi Kollu Şamdan

Fra. Candélabre à Sept Branches; *İng*. Seven Branched Candlestick
Alm. Siebenarmiger Leuchter

Üzerinde yan yana ve aynı düzeyde yedi mumluk bulunan şamdan.

Bu şamdan, İsrailoğullarının bir alameti sayılagelmiştir. Bunun nedeni şöyledir:

Tevrat'ta anlatıldığına göre; Musa, Tanrı'nın buyruğu üzerine "Kutsal Emanetler"in korunduğu ve tabernakl olarak anıla n çadırın aydınlatılması için somaltından yedi kollu bir şamdan yaptırmıştır.

Ancak yedi kollu şamdan yalnızca İsrailoğullarına özgü bir uygulama değildir. Çok daha eski tarihlerde, bazı Doğu uygarlıklarında da bu tür şamdanlar kullanılmıştır.

Bütün bu kullanımlarda Yedi Kollu Şamdan'ın yapım biçimi aynıdır: Ortadaki mumluğun çevresinde, sırayla bir ağacın gövdesinden çıkan dallar gibi, üçer çift mumluk yer alır. Şamdanın özgün olarak altından yapılma olduğu da öngörüldüğü için, bu şamdan "Altın Şamdan" olarak da anılır.

Bu şamdanın simgesel anlamı üzerine de birçok yorum yapılmıştır:

- Bu bir ağacı temsil eder; ışıklardan her biri ayrı birer meyvedir. Böylelikle topluca "doğanın verimliliği" kavramını simgeler.
- Yedi Bağımsız Bilim'i temsil eder.
- Yedi ışığın her biri, yedi gezegenin karşılığıdır. Dolayısıyla bu şamdan evreni simgeler.
- Her bir mum haftanın bir gününün karşılığıdır. Böylelikle bu şamdan "zaman" kavramının simgesidir.

Dokuz Işık

Fra. Neuf Lumières; *İng*. Nine Lights; *Alm*. Neun Lichter

"Şövalyelik erdemleri"nden dokuzunun simgesi.

Demek ki, o erdemlere de bakmak gerek.

Şövalyelik Erdemleri

Fra. Vertus chevaleresques; *Alm*. Rittertugende; *İng*. Chivalric Virtues, Knight Virtues

Şövalye niteliğindeki kişinin, masonik bakımdan edinmiş olması gereken erdemler.

Şövalyelik erdemleri genellikle şunlardan oluşacak şekilde benimsenmiştir: **Yürek Temizliği, Korkusuzluk, Gönül Yüceliği, Esirgemezlik, Bağlılık, Dayanıklılık, Yiğitlik, Gönül Tokluğu, Yurtseverlik.**

Belirli bir dizilme sırası olmayan bu erdemlerin toplam sayısının dokuz olması nedeniyle, Masonlukta bu erdemler **"dokuz erdem"** olarak da anılır.

Şarap

Fra. Vin; *İng*. Wine; *Alm*. Wein

Üzüm şırasının mayalanması ile üretilen içki.

Birçok mason kuruluşunda şarap, "kardeş sofrası"nda, -özellikle agap ve şölenlerde- Masonluğun geleneksel içkisi olarak benimsenmiştir.

Sofralarda genellikle her kardeşe istediği içkiyi içme izni verilir. Fakat bazı mason locaları ve kuruluşları sofradaki ilk "ateşleme" uygulamasına herkesin şarap ile katılmasını öngörür.

Bunun dışında, Anglosakson Masonluğu'nda şarap diğer mason kuruluşlarından farklı olarak özel bir önem taşır çünkü **konsekrasyon** töreninde kullanılan üç kutsama öğesinden biridir. Bunu tahıl ile zeytinyağı bütünler.

Şarap, mutluluk ve neşenin simgesi olarak benimsenir. Bazı değerlendirmelere göre de ruhun arındırılıp şenlendirilmesinin simgesidir. Bu, özellikle Dionysos Misterleri'nde belirgin olarak görülür.

Tablo (Çalışma Tablosu)

Fra. Tableau, Planche de tracér; *İng*. Tracing Board; *Alm*. Tapis

Masonik simgeler ile bir mason mabedinin dekoratif öğelerinden bazılarının biraraya toplanmasıyla oluşturulmuş bir resim, rölyef, perde ya da döşeme örtüsü.

Masonlukta tablo, bazı mason kuruluşlarında ritüelik olarak kullanılır; bazılarında ise salt dekoratif nitelikli olup, herhangi bir ritüelik işlev taşımaz. Önemli olan tablolar, ritüelik nitelik taşıyanlarıdır.

Ritüelik tablolar, her derece için ayrı ayrı düzenlenir. Bunların üzerine, Masonluğun genel simgeleriyle birlikte, her derecenin kendine özgü simgeleri işlenir. Bazısının üzerinde, Masonluğun ilkelerine ve ilgili derecenin sözcük ya da önemli özdeyişlerine de yer verilir.

Tablolar, Spekülatif Masonluğun 18. yüzyılın ilk yarısındaki gelişme döneminin âdeta zorunlu uygulamalarından kalmadır. Kullanılmalarına başlanması, iki aşamalı bir tarihsel evrede gerçekleşmiştir. Önceleri, salt spekülatif çalışmalar yapmak üzere toplanacak locaların, kendilerine özgü lokalleri ve mabetleri yoktu. Toplantılar, bir han, lokanta ya da tavernanın yeterli büyüklükteki salonunda yapılırdı. Toplantıdan önce kürsüler ve oturma yerleri mabet düzenine göre ayarlanır, bundan sonra tebeşirle yere ilgili derecenin simgeleri çizilirdi. Bu işleme "locayı çizmek" denirdi. Böylece toplantının yapılacağı yer "mabet" niteliği kazanmış olurdu. Sonradan, döşemeye çizim yapma yöntemi terk edildi. Bunun yerine bir "döşeme örtüsü" kullanılır oldu. Bu yöntem, giderek yalnızca bu amaçla kullanılmak üzere özel halılar dokutulmasına bile dönüştü.

Günümüzde birçok mason locası bu eski geleneksel yöntemi uygulamayı sürdürmektedir. Ancak bu arada bazı localar, işlerliğinin kolaylığı bakımından, "döşeme örtüsü"nün yerine bir düşey perde ya da tablo kullanmaya yönelmiştir.

Localar daha sonra kendi lokallerini ve mabetlerini edindi. Özellikle locaların birleşerek obediyanslar oluşturmaları, bu konuda kolaylık sağladı. Mabetlerin dekorasyonu, salt masonik toplantılar yapmak üzere düzenlendi. Bununla birlikte, bir eski gelenek olarak tabloların kullanımı sürdü.

Tablolar, temel öğeleri bakımından birbirlerine pek benzer ama bir obediyanstan diğerine yer yer farklı olabilirler.

Aşağıda bunlardan üç örnek görülüyor.

Oturumlarında ritüelik tabloların kullanıldığı mason kuruluşlarında, doğrudan ve genel olarak "tablo"dan değil, özel olarak "derecenin tablosu"ndan sözedilir. Tablo, ilgili derecenin oturumuna başlanırken açılır ya da kurulur; oturum sonunda da kapatılır ya da kaldırılır. Birbirini izleyen farklı derece oturumlarında, tablonun hemen değiştirilmesiyle zaman kazanılır.

Bir masonun, bulunduğu derecede salt bilgisel nitelikli olmak üzere yaptığı ritüelik çalışmaları "derecenin tablosu üzerinde çalışmak" olarak anılır.

Tabut

Fra. Cercueil; *İng*. Coffin; *Alm*. Sarg

Ölen bir kişinin cesedinin korunması ya da gömülmesi için kullanılan özel sandık.

Masonlukta tabut, "ölüm" olayı ya da kavramıyla bağlantılı bir simgedir.

Kimileri tabutu doğrudan ölümün simgesi olarak alır, kimileri "ölümün kaçınılmazlığını anımsatan bir simge" şeklinde niteler. Bu niteleyişte, evrende ölümden daha önemli birtakım öğelerin bulunduğu sezdirilmekte, bedensel ölümün hem bir öncesinin, hem sonrasının olduğu vurgulanmaktadır.

Kimilerine göre tabut "bedenin ölümlü, ruhun ölümsüz olduğunu açıkça belirten bir simge"dir. Kimileri de tabutu şöyle değerlendirir: *«Tabut, insanın, öldüğü zaman ardında ne gibi anılar ve yapıtlar bırakacağını, üstlenmelerini ve görevlerini yaşamı süresince yerine getirip getirmediğini şimdiden düşünmesi gerektiğini, ölüm zamanı geldiğinde geç kalmış olacağını anımsatan bir simgedir.»*

Katafalk

Fra. Catafalque; *İng*. Catafalque; *Alm*. Katafalk

Bir tabutun açık olarak konduğu yer.

Masonlukta katafalk, yer yer bir simge olarak kullanılır. Kimilerince "birölüye duyulan saygı"nın, kimilerince de doğrudan "ölüm" kavramının simgesi olarak benimsenir.

Taht

Fra. Trone; *İng*. Throne; *Alm*. Thron

Bazı mason kuruluşlarında, bir loca ya da atölyeyi yöneten başkanın mabette oturduğu yer ya da koltuk.

Taht aslında bir genel terim olmakla birlikte, özellikle Eski ve Kabul Edilmiş İskoç (Skoç) Riti'nin yüksek konseylerindeönem taşır. Yüksek konsey (süprem konsey / yüksekşûra)toplantısında büyük komandör (gran komandör / hâkim büyük âmir), simgesel olarak bir tahtta oturur.

Terazi

Fra. Balance; *İng*. Balance; *Alm*. Waage

1. İki nesneyi dengeleme yöntemiyle tartı yapılmasını sağlayan gereç.

Masonlukta bu amaçla, bir el terazisi kullanılır. Bu terazi, yalnızca Masonlukta değil, hemen tüm toplum ve kurumlarda adalet kavramının simgesi olarak benimsenmiştir.

Terazinin iki kefesinin eş düzeyde olmak üzere duruşu, türenin gerçekleşmesindeki temel ölçünün eşitlik olduğunu belirtir.

Terazi, birçok yerde salt yalın bir simge olarak değil, başka simgelerle birlikte bir amblemin kapsamında yer alır. Topuzunda bir "taç" ya da bir "el", kefelerinde bazı harfler ya da birtakım kavramların simgeleri bulunabilir. Bu simge, "yıldız" ya da "kılıç" ile birlikte bir bileşik simge olarak da görülür.

Bazı masonik derecelerde görülen terazi, düz bir yere oturtularak kullanılan türde bir tartı aletidir. Masonlukta bu terazinin, "doğruyu bulabilmek için bilinçli bir vicdanın kaçınılmaz gereği"ni simgelediği belirtilir.

2. Herhangi bir hat ya da yüzeyin, tam düşey ya da tam yatay durumda olduğunu görebilmek için kullanılan âlet.

Bu âlete "su terazisi" dendiği de olur. Hem "**düzeç**" hem de "**şakul**" işlevini görmek üzere kullanılır. Tam yatay ya da tam düşey olmayanı, bu aleti kullanarak düzeltme işlemi ise "teraziye getirmek" denir.

Terlik

Fra. Pantouffle; *İng*. Slipshod; *Alm*. Hausschuh

Hafif ve basit, genellikle arkalıksız ayakkabı.

Masonlukta terlik, her türlü özdeksel kaygıdan sıyrılmış olmanın, bireylerarası eşitliğin simgesi olarak kabul edilir.

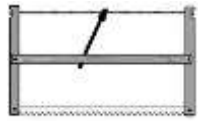

Terlik bazı uygulamalarda Masonluğa Kabul Töreni'nde kullanılır. Mason adayının bir ayağındaki pabuç, bazılarında ayrıca ile çorap da çıkartılır; yerine arkalıksız bir terlik giydirilir. Böylelikle aday simgesel olarak "çıplak ayak" sayılır.

Bu uygulama, yeniden başlayacak olan yaşamına çıplak girişinin simgesi olarak benimsenir. Bu çıplaklık, adayın, yoksullar ile düşkünlere yardımcı ve destek olacağının, bu amaçla özveride bulunacağının simgesi olarak alınır.

Testere

Fra. Scie; *İng.* Saw ; *Alm*. Säge

Katı nesneleri kesmek için kullanılan dişli alet.

Masonlukta bazı derecelerde bir simge olarak geçen bu alet, özellikle tahta kesmeye yarayan bir ayarlı marangoz testeresi biçimindedir.

Sabırlı ve kararlı olmanın simgesi olarak benimsenir.

Tesviye Ruhu

Türk Masonluğu'nda "düzeç" (tesviye) anlamında kullanılmış yanlış bir terim.

Bu terim İngilizcedeki "spirit level" adlı terimin çevrisinin yanlış yapılmasından ileri gelir. Buradaki spirit "ruh" değil "ispirto" anlamındadır. Bu da bir zamanlar kabarcıklı düzecin içine renkli ispirto konuluşundan ötürüdür.

Torba

Fra. Bourse; *İng.* Bourse; *Alm*. Beutel

Yumuşak bir dokumadan yapılma, ağzı büzülerek bağlanabilen iri kese.

Masonlukta "ağzı sıkılmış ya da bağlanmış bir torba" şeklinde görülür. Simgesel derecelerde, bir locada "yardım üstadı" (hasenat emini) olarak çalışan görevlinin ritüelik alametidir. Bu torbanın, iyilik işlerinin ve yardımlaşmanın gizlilik içinde yapıldığını, kimin kime ve ne ölçüde yardımda ettiğinin saklı tutulduğunu simgelediği benimsenir.

Bu konudaki gizlilik ya da saklı tutuş, Masonluktaki en önemli erdemlerden biri olan alçak gönüllülüğün yansıması sayılır.

Masonluğun öğretimindeki öğütlemeye göre; birisine iyilik ya da yardımetmek,bunu yapan için övünç, böbürlenme ya da gurur konusu olmamalıdır. Bir iyilik görenyada yardımalan kişi de, bundan ötürü ne sıkılmalı, ne küçük düşmeli ne de kendiniborçlu kalmış saymalıdır. Birine yapılmış olan iyiliğin ya da yardımın karşılığı, ancak onun da olanakları elverdiğinde gereksinmesi olan başkalarına iyilikte ve yardımda bulunmasıyla ödenir.

Trompet

Fra. Trompette; *İng.* Trumpet; *Alm*. Trompete

Üflemeli, borazan türünden yüksek ve keskin sesli bir çalgı.

Kimi yorumcuların değerlendirmesine göre "Masonluğun ve ülkesininütümdünyaya yaygın olduğu" görüşünü, kimilerine göre ise "tanrısal nitelikli ses" kavramını simgeler.

Yakma Çanağı / Kabı

Fra. Plat à feu; *İng*. Burning Dish; *Alm*. Brennende Schale

Bazı mason kuruluşlarının uygulamalarında, kurallar uyarınca ya da ritüel gereğince yapılan işlemler çerçevesinde bir levhaya da belgenin yakılması gerektiğinde, bunun için mabette hazır bulundurulan bir kapaklı kap.

Bu kap, özellikle şu işlerde kullanılır:

- Locada yıllık sözcük (senelik kelime) yöntemi uyarınca verildikten sonra, sözcüğün yazılı olduğu kâğıdın yakılmasında;
- Bir aday hakkındaki soruşturma belgeleri (tahkikat levhaları) okunup, adayın Masonluğa kabul edilmesine karar verildikten sonra, bu belgelerin yakılmasında;
- Bir adayın Masonluğa kabul törenine başlanmazdan önce, Düşünme Odası'nda (Tefekkür Hücresi'nde) doldurduğu Açıklama Belgesi'nin (Vasiyetname'nin) yakılmasında.